

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

PRIPOROČILA

SVET

PRIPOROČILO SVETA

z dne 20. novembra 2017

o spremljanju diplomantov

(Besedilo velja za EGP)

(2017/C 423/01)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti členov 165 in 166 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Zaposljivost diplomantov po končanem izobraževanju in usposabljanju je vzrok za zaskrbljenost v mnogih državah članicah, zlasti ker se stopnja zaposlenosti novih visokošolskih diplomantov v Uniji po finančni krizi leta 2008 še ni povsem popravila ⁽¹⁾ in ker se zaposlitveni položaj diplomantov programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja v državah članicah razlikuje.
- (2) V smernicah za politike zaposlovanja držav članic za leto 2015 ⁽²⁾ so bile države članice skupaj s socialnimi partnerji zato pozvane, naj spodbujajo produktivnost in zaposljivost z ustrezno ponudbo relevantnih znanj, spretnosti in kompetenc.
- (3) Za doseg tega cilja so nujne kakovostne informacije o tem, kaj diplomanti počnejo po pridobitvi kvalifikacije ali opustitvi izobraževanja in usposabljanja, da bi lahko razumeli vzroke težav z zaposljivostjo diplomantov v določenih regijah in gospodarskih sektorjih ali diplomantov določenih disciplin visokega šolstva ali poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter našli rešitve za tovrstne težave. Pomen takih informacij je poudarjen v standardih in smernicah za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru ⁽³⁾ in evropskem referenčnem okviru za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) ⁽⁴⁾.
- (4) Vendar sistemi za zbiranje, analizo in uporabo podatkov o poklicni poti diplomantov visokošolskega izobraževanja ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja v mnogih delih Unije niso dobro razviti, zato so potrebne boljše informacije, da bi se dijaki oziroma študenti lahko informirano odločali o tem, kaj želijo študirati, pa tudi za namene oblikovanja izobraževalnih programov ali vladne politike.
- (5) Prehod na trg dela je poleg tega odvisen predvsem od ekonomskih okoliščin, stopnje kvalifikacij in področja študija oziroma šolanja. Nanj vplivajo tudi socialno-demografski dejavniki in socialno-ekonomsko ozadje družine ⁽⁵⁾. Zbiranje podatkov o učinku različnih dejavnikov je torej ključno za celostno obravnavanje tega vprašanja.

⁽¹⁾ COM/2015/0690 final.

⁽²⁾ Sklep Sveta (EU) 2015/1848 z dne 5. oktobra 2015 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic za 2015 (UL L 268, 15.10.2015, str. 28).

⁽³⁾ ISBN 952-5539-04-0.

⁽⁴⁾ Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o vzpostavitvi evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (UL C 155, 8.7.2009, str. 1).

⁽⁵⁾ O učinku spola in migrantskega ozadja na prehod iz šole na trg dela, glej *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In* (Kazalniki vključevanja priseljencev za leto 2015 – vključevanje v novo okolje), poglavje 13, OECD/Evropska unija (2015).

- (6) Čeprav mnoge države članice razvijajo sisteme za spremljanje, se izmenjava znanja in dobrih praks ter vzajemno učenje izvajata le v omejenem obsegu.
- (7) Obseg obstoječih primerljivih podatkov je majhen, na nacionalni ravni zbrani podatki pa niso primerljivi s podatki, zbranimi v drugih državah članicah, zato bi na podlagi razlik v trendih oziroma dosežkih po državah in regijah težko prišli do ustreznih ugotovitev.
- (8) Zaskrbljujoči rezultati javnega posvetovanja ⁽¹⁾ o agendi Unije za posodobitev visokega šolstva kažejo, da visoko šolstvo diplomantom ne zagotavlja potrebnih znanj, spretnosti in kompetenc, da bi lahko bili uspešni v hitro spreminjajočem se izobraževalnem in zaposlitvenem okolju, nekatere države članice pa se poleg tega še vedno spopadajo z neskladjem v znanju in spretnostih.
- (9) Države članice so pozvale k ukrepanju na ravni Unije, da bi se izboljšal pretok informacij o zaposljivosti, neskladju v znanju in spretnostih ter potrebah na trgu dela. V Skupnem poročilu Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) ⁽²⁾ je bilo predlagano zlasti spodbujanje relevantnosti visokega šolstva za trg dela in njegovega družbenega pomena, tudi z boljšimi informacijami in predvidevanji o potrebah in rezultatih trga dela, na primer s spremljanjem poklicnih poti diplomantov.
- (10) Države članice so se v sklepih iz Rige iz leta 2015, v katerih je opredeljen nov sklop srednjeročnih ciljev v poklicnem izobraževanju in usposabljanju za obdobje 2015–2020, zavezale tudi k zagotavljanju neprekinjenega obveščanja in povratnih informacij, in sicer z ukrepi, kot so uporaba podatkov o zaposljivosti diplomantov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter združevanje podatkov o učenju, vstopu na trg dela in poklicni poti, ter razvoj zmogljivosti akterjev na nacionalni ravni, da bi podatke o diplomantih uporabili za prilagoditev učnih načrtov, poklicnih profilov in vsebine kvalifikacij poklicnega izobraževanja in usposabljanja novim gospodarskim in tehničnim zahtevam.
- (11) Zato so države članice v Resoluciji o spodbujanju socialno-ekonomskega razvoja in vključenosti v Evropski uniji z izobraževanjem: prispevek izobraževanja in usposabljanja k evropskemu semestru 2016 ⁽³⁾ poudarile pomembnost prednostnega obravnavanja neskladij in vrzeli v znanju in spretnostih.
- (12) To je temeljilo na prehodnem delu. Države članice so se v Sklepih Sveta o podjetnosti v izobraževanju in usposabljanju ⁽⁴⁾ iz leta 2014 dogovorile, da bodo pri ocenjevanju kakovosti in učinkovitosti izobraževanja in usposabljanja za podjetnost po možnosti uporabljale informacije, pridobljene s sledenjem poklicnim potem diplomantov.
- (13) Leta 2013 so se države članice v Sklepih Sveta o socialni razsežnosti visokega šolstva ⁽⁵⁾ dogovorile, da bodo omogočile obveščanje o možnostih za izobraževanje, priložnostih, povezanih s trgovom dela, in tozadevnih rezultatih.
- (14) Države članice so se v Sklepih Sveta o zaposljivosti diplomantov, ki so zaključili izobraževanje in usposabljanje ⁽⁶⁾, iz leta 2012 dogovorile tudi, da bodo vzpostavile merilo, da bi do leta 2020 morale biti zaposlenih 82 % diplomantov, starih od 20 do 34 let, ki so izobraževanje in usposabljanje zaključili največ tri leta pred referenčnim letom, ter da bodo spremljale delež zaposlenih diplomantov izobraževanja in usposabljanja, da bi razširile strokovno podlago za oblikovanje politike glede povezovanja izobraževanja in usposabljanja na eni strani ter zaposlovanja na drugi strani. Države članice in Komisija so se dogovorile, da bodo zbirale kakovostne informacije in primere dobre prakse, da bi dopolnile kvantitativno spremljanje ter okrepile podlago za oblikovanje politike, ki bo temeljila na dejstvih.
- (15) Evropska komisija je tako v sporočilu o novem programu znanj in spretnosti za Evropo ⁽⁷⁾ prednost namenila izboljšanju zbiranja in obdelave podatkov o znanjih in spretnostih ter s tem povezanega informiranja, kar naj bi omogočilo lažjo izbiro poklicnih poti. V ta namen je predlagala pobudo za spremljanje diplomantov terciarnega izobraževanja, ki bi državam članicam pomagala pridobiti boljše informacije o prehodu diplomantov na trg dela. To priporočilo je dopolnilni pristop k pobudam držav članic in zaveze so prostovoljne –

⁽¹⁾ SWD/2016/0195 final.

⁽²⁾ UL C 417, 15.12.2015, str. 25.

⁽³⁾ Resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, z dne 24. februarja 2016 o spodbujanju socialno-ekonomskega razvoja in vključenosti v Evropski uniji z izobraževanjem: prispevek izobraževanja in usposabljanja k evropskemu semestru 2016 (UL C 105, 19.3.2016, str. 1).

⁽⁴⁾ UL C 17, 20.1.2015, str. 2.

⁽⁵⁾ UL C 168, 14.6.2013, str. 2.

⁽⁶⁾ UL C 169, 15.6.2012, str. 11.

⁽⁷⁾ COM(2016) 381 final.

DRŽAVAM ČLANICAM PRIPOROČA, NAJ:

v skladu z zadevnim nacionalnim pravom in pravom Unije, zlasti Direktivo 95/46/ES o varstvu osebnih podatkov⁽¹⁾, razpoložljivimi viri in nacionalnimi okoliščinami ter v tesnem sodelovanju z vsemi zadevnimi deležniki:

1. izboljšajo razpoložljivost in kakovost podatkov o dejavnostih diplomantov⁽²⁾ in po potrebi oseb, ki predčasno opustijo visokošolsko izobraževanje oziroma poklicno izobraževanje in usposabljanje, vključno s tem, da do leta 2020 dosežejo napredek pri vzpostavitvi sistema za spremljanje diplomantov, ki bi lahko zajemal:
 - (a) zbiranje relevantnih anonimiziranih upravnih statističnih podatkov iz zbirk podatkov s področij izobraževanja, davkov, prebivalstva in socialne varnosti;
 - (b) oblikovanje longitudinalnih raziskav o diplomantih na ravni izobraževalnega sistema in, kjer je ustrezno, na institucionalni ravni, pri čemer se upošteva pomen kvalitativnih podatkov o prehodu oseb na trg dela ali v nadaljnje izobraževanje in usposabljanje ter o njihovi nadaljnji poklicni poti, in
 - (c) možnost, da javni organi povežejo anonimizirane podatke iz različnih virov, da bi oblikovali celovit pregled o dosežkih diplomantov;

Vsebina podatkov, ki jih je treba zbrati

2. ob upoštevanju namena tega priporočila Sveta, tj. izboljšati primerljivost podatkov, bi morale države članice zbirati podatke na naslednjih področjih:
 - (a) socialno-biografski in socialno-ekonomski podatki;
 - (b) informacije o izobraževanju in usposabljanju;
 - (c) informacije o zaposlitvi ali nadaljnjem izobraževanju in usposabljanju;
 - (d) relevantnost izobraževanja in usposabljanja za zaposlitev ali vseživljenjsko učenje;
 - (e) napredovanje na poklicni poti;

Longitudinalne raziskave o diplomantih

3. spodbujajo obširno, reprezentativno in stalno odzivanje na longitudinalne raziskave o diplomantih ter, če je mogoče, spremljanje diplomantov, ki so se odselili zaradi izobraževanja in usposabljanja ali ob zaključku svojega izobraževanja in usposabljanja;

Evropsko sodelovanje

4. sodelujejo v mreži strokovnjakov, ki spodbuja sodelovanje in vzajemno učenje med državami članicami na področju sistemov spremljanja in njihov nadaljnji razvoj. Ta mreža bo raziskala možnosti za razvoj primerljivih podatkov in skupnih opredelitev iz odstavka 2. Kar zadeva longitudinalne raziskave iz odstavkov 3 in 9, bo mreža preučila možnosti za oblikovanje skupnih načel, vprašanje optimalne pogostosti in načine spremljanja diplomantov, ki so se izselili.
5. Ta mreža bo organizirana v skladu z vzpostavljenimi strukturami upravljanja za sodelovanje v okviru ET 2020, brez poseganja v morebitne nove strukture, ki mu bodo morda sledile;

Širjenje in uporaba rezultatov

6. sprejmejo vse potrebno za zagotovitev pravočasnega, rednega in splošnega širjenja ter uporabe rezultatov analiz spremljanja diplomantov s ciljem:
 - (a) okrepitev poklicno svetovanje za bodoče in sedanje študente oziroma dijake ter diplomante;
 - (b) podpreti oblikovanje in posodobitev učnih načrtov, da bi se izboljšala pridobivanje relevantnih znanj in spretnosti ter zaposljivost;
 - (c) izboljšati usklajenost v znanjih in spretnostih, da bi podprli konkurenčnost in inovativnost na lokalni, regionalni in nacionalni ravni ter odpravili pomanjkanje strokovnega znanja;

⁽¹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov (UL L 281, 23.11.1995, str. 31).

⁽²⁾ Za namene tega priporočila Sveta je „diplomant“ oseba, ki zaključi katero koli raven visokošolskega izobraževanja oziroma poklicnega izobraževanja in usposabljanja (najmanj raven 4 v okviru evropskega ogrodja kvalifikacij). Nekatere države članice imajo sicer tudi pobude za spremljanje oseb, ki zgodaj opustijo izobraževanje in usposabljanje.

- (d) načrtovati za spreminjajoče se potrebe v zaposlovanju, izobraževanju in družbi ter te potrebe tudi napovedovati in
- (e) prispevati k razvoju politike na nacionalni ravni in ravni Unije;

Financiranje

- 7. zagotovijo trajnost pobud za spremljanje diplomantov z dodeljevanjem ustreznih in večletnih sredstev, pri čemer lahko uporabijo nacionalne ali evropske vire financiranja, na primer iz programa Erasmus+ ali evropskih strukturnih in investicijskih skladov, kadar je to ustrezno in v skladu z obstoječimi sredstvi, pravno podlago in prednostnimi nalogami, opredeljenimi za obdobje 2014–2020, brez kakršnega koli poseganja v pogajanja o naslednjem večletnem finančnem okviru;

Poročanje

- 8. v dveh letih po sprejetju tega priporočila in nato redno v okviru mreže strokovnjakov ocenjujejo in poročajo Komisiji o napredku pri izvajanju tega poročila;

KOMISIJI PRIPOROČA, NAJ:

- 9. razvije pilotno fazo evropske raziskave o diplomantih terciarnega izobraževanja ⁽¹⁾, ki bo izboljšala razpoložljivost primerljivih informacij o zaposlenosti diplomantov in njihovih družbenih dosežkih ter bo upoštevala izsledke študije izvedljivosti Eurograduate ⁽²⁾ in izkušnje držav članic z njihovimi sistemi spremljanja diplomatov; v treh letih od sprejetja tega priporočila mreži strokovnjakov predstavi poročilo o rezultatih te pilotne študije. Če se bo pilotna faza izkazala za uspešno, se bo Komisija posvetovala z državami članicami, ali naj se evropska raziskava o diplomantih terciarnega izobraževanja izvede v celoti;
- 10. po potrebi zagotovi podporo za krepitev zmogljivosti, da bi se vzpostavili sistemi za spremljanje diplomantov na podlagi dobrih praks. V primeru poklicnega izobraževanja in usposabljanja bo to vključevalo obširno evidentiranje v državah članicah, ki upošteva možnosti za sodelovanje na ravni Unije in bi lahko služilo kot podlaga za ugotavljanje izvedljivosti evropske raziskave o diplomantih poklicnega izobraževanja in usposabljanja, če bo to potrebno. V okviru krepitev zmogljivosti bo podpora namenjena tudi sodelovanju med organi, ponudniki poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter službami za poklicno svetovanje, da bi se izboljšala razpoložljivost, primerljivost in zanesljivost podatkov o diplomantih, zbranih s spremljanjem;
- 11. spodbuja vzajemno učenje in izmenjavo najboljših praks, krepi sodelovanje z vzpostavitvijo in podpiranjem mreže strokovnjakov ter sodeluje z drugimi zadevnimi strokovnimi skupinami, mednarodnimi organizacijami ter institucijami in agencijami EU;
- 12. zagotovi, da so izsledki analize spremljanja diplomatov na voljo državam članicam in deležnikom;
- 13. podpira uporabo evropskih virov financiranja, na primer iz programa Erasmus+ ali evropskih strukturnih in investicijskih skladov, kadar je to ustrezno in v skladu z njihovo finančno zmogljivostjo, pravno podlago, postopki odločanja in prednostnimi nalogami, opredeljenimi za obdobje 2014–2020, brez kakršnega koli poseganja v pogajanja o naslednjem večletnem finančnem okviru;
- 14. poroča Svetu o izvajanju tega priporočila v petih letih od njegovega sprejetja.

V Bruslju, 20. novembra 2017

Za Svet
Predsednica
M. REPS

⁽¹⁾ Najmanj na ravni 5 v okviru evropskega ogrodja kvalifikacij.

⁽²⁾ Študija izvedljivosti Eurograduate zajema samo visoko šolstvo.